

RIMNieuws

Nummer 48 – 1ste kwartaal 2000

Driemaandelijks tijdschrift - Afgiftekantoor Mechelen 1 -
V.U. Frans Geys, Hoveniersstraat 16, 2800 Mechelen

Colophon

RIMNieuws is het driemaandelijks orgaan van Restauratie Integratie Mechelen v.z.w. ("RIM").

Teksten: Kristin Van Ransbeeck, Patrick Egels, Leo Beeck, Aloïs Jans
Foto's: Willy Peeters, Peter Van den Bossche
Layout: Peter Van den Bossche

Abonnementen op RIMNieuws kunnen onderschreven worden door storting van € 10,00 op rekening 320-4195088-05 van Restauratie Integratie Mechelen.

Indien het adresetiket voorzien is van een kleurcode of een vermelding 'lidgeld niet OK', hebben wij uw abonnementsgeld voor het lopende jaar nog niet ontvangen. Gelieve dit dan zo spoedig mogelijk te storten om ook in de toekomst RIMNieuws te blijven ontvangen.

Inlichtingen: RIM, p/a Patrick Egels, Vekestraat 8, 2800 Mechelen (015/412708)

Email: RIM@lhoon.com

Bezoek ook de RIM website:

<http://www.lhoon.com/RIM/index.html>

Wet van 08/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer: de gegevens aangaande de RIM-leden zijn opgeslagen in het bestand beheerd door RIM v.z.w., en worden slechts gebruikt voor interne administratieve doeleinden. Het ledenbestand van RIM v.z.w. wordt niet aan derden medegedeeld. Als U wil kennis nemen van de gegevens over uw persoon in ons bestand, kan dit mits eenvoudige schriftelijke aanvraag (een kopie van uw identiteitskaart insluiten) aan RIM v.z.w., Dageraad straat 45, 2800 Mechelen. Indien zou blijken dat onze bestanden onjuiste gegevens bevatten, zullen deze op uw aanvraag worden aangepast.

Intro

Beste geduldige lezer

We geven zelf toe dat hij wegens zijn onbehoorlijk laattijdig verschijnen niet verdient om met bazuingeschal te worden aangekondigd, maar hier is hij dan: onze eerste van 2000. Om alsnog triomfantelijk te kunnen verwijzen naar onze belofte in vorig nummer om deze nieuwsbrief rond Pasen in uw bus te droppen, leek het ons aanvankelijk geen slecht idee om de laatste paasklok te gijzelen totdat de kopieermachines hun werk hadden gedaan. De in een hinderlaag gelokte bronzen eierleverancier dreigde echter zijn dreunende gezellen te mobiliseren voor een raid op de stalen kabel tijdens het klokkenwerpen in september, dus we hebben hem dan maar wijselijk gelost en hem goede vaart gewenst.

Zo konden wij ons volledig concentreren op datgene waar écht over gewaakt moet worden: de toekomst van de Lamotsite. In dit nummer schetsen we de laatste stand van zaken en maken terloops enkele bedenkingen bij het plaatje dat sommige media van onze stad menen te moeten ophangen.

Hebben wij u trouwens al bedankt voor uw enthousiaste opkomst tijdens onze Pekton-actie? De plusminus 130 rond het blok rennende aanwezigen hebben ons hartje nog meer verwarmd dan de jeneverscheuten die onze sympathieke sponsors op die koude januaridag hadden voorzien.

Over de verschijningsdatum van nummer twee doen we deze keer geen uitspraak, maar wat de inhoud betreft hangt er alvast elektriciteit in de lucht. Spannend, he?

Kristin Van Ransbeeck

DE KWESTIE LAMOT

Voor het Mechelse stadsbestuur is de kogel door de kerk. Op de gemeenteraad van donderdag 6 april 2000 werd het samenwerkingsakkoord tussen de stad en de projectontwikkelaars over het Lamotproject goedgekeurd. De vraag om uitstel vanwege de coalitie VU-VLD werd meerderheid tegen oppositie verworpen. Over de merkwaardige standpunten van sommige gemeenteraadsleden zullen we het verder nog hebben. Feit is dat er momenteel zowel een samenwerkingsakkoord als een slopingsvergunning bestaat. Tegelijk besliste het stadsbestuur om voor de architecturale invulling van het project een beroep te doen op de medewerking van de Vlaamse bouwmeester Bob Van Reeth.

Voor RIM, en trouwens voor alle belangstellenden met wie we over de Lamotkwestie hebben gesproken, zijn de toekomstplannen echter allerminst concreet. Wat we weten komt ongeveer op het volgende neer. Er bestaat een masterplan van Lamot. Met dat plan wenst het stadsbestuur te kunnen genieten van een toelage van ongeveer 100 miljoen frank van het Mercuriusfonds, een beleidsinstrument van de Vlaamse regering om het winkelapparaat in de binnensteden te versterken. De stad zelf zou met een investering van 200 tot 300 miljoen frank over de brug komen. Van de privé-sector wordt een inbreng van om en bij de 700 miljoen frank verwacht.

De privé-sector bestaat uit de NV Group GL International (Lenaers) uit Houthalen en de NV Wilma Project Development (Van Heddeghem) uit Antwerpen (Nederlands kapitaal). Deze projectontwikkelaars zouden een overeenkomst hebben met de groep ACCOR, waartoe ook de hotelketen Novotel behoort, specifiek met de bedoeling op de site een hotel te bouwen. De projectontwikkelaars zouden instaan voor de bouw van commerciële ruimten (waaronder een supermarkt?), een 35-tal woongelegenheden, een hotel met 120 kamers en kantoren. De stad Mechelen zou voor een congrescentrum, een museum voor moderne kunsten en een taverne zorgen. Ook is een ondergrondse parking van om en bij de 260 plaatsen voorzien, maar het is ons momenteel niet duidelijk wie dat moet financieren.

Lamot: bier schenken is een kunst

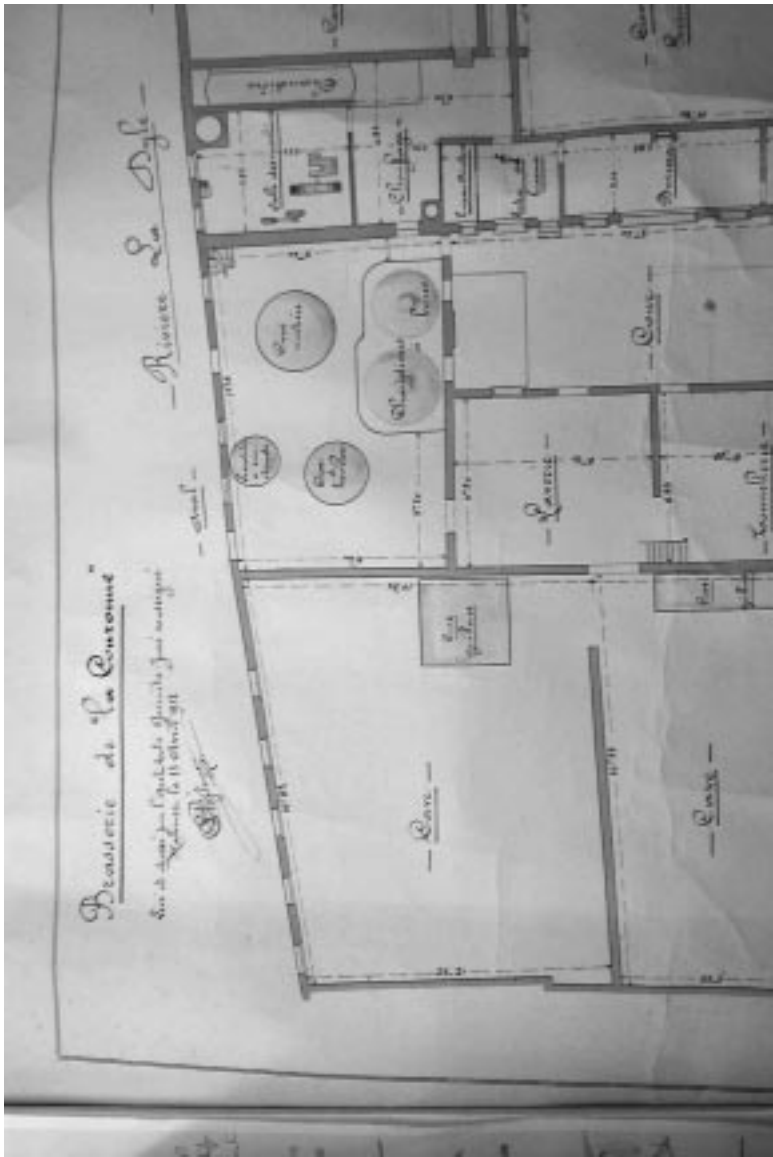

Naar onze informatie heeft de stad nooit met andere projectontwikkelaars overlegd. De grote vraag blijft dan ook of het project dat nu voorligt de enige mogelijkheid voor de Lamotsite was. We weten in elk geval dat met een alternatief voorstel is ingestemd door Golden Tulip, een groep waarmee men echter niet wenste te onderhandelen. Merkwaardig is tevens dat vanaf het begin als ontwerper enkel het 'Architektenkoöperatief Mooens - Van Den Berghen - Bellengé' is betrokken geweest. Als stedenbouwkundige adviseur werd professor Marcel Smets gevraagd. Door de eigenlijke kern die verantwoordelijk was voor de renovatie van de Lamotwijk zo klein te houden zijn er volgens RIM kansen gemist. In zekere zin is er een politiek van voldongen feiten gevoerd. Nochtans heeft RIM reeds in 1994, onmiddellijk na de sluiting van de brouwerij, achter gesloten deuren een grote groep mensen uit verschillende sectoren voor een verkennend gesprek

samengebracht. Het stadsbestuur heeft verzuimd om op dit initiatief verder in te gaan. Wel is verder geborduurd op het masterplan opgemaakt door de huidige architectengroep.

Van in het begin heeft RIM geijverd voor een maximaal behoud van het waardevolle historische erfgoed van de site. Het gaat daarbij niet enkel om gebouwen, maar ook om het unieke stratenpatroon. Nog tijdens de vorige legislatuur heeft RIM gereageerd tegen de mogelijke desaffectatie van het Stoofstraatje en het Sint-Annastraatje. Samen met de Zwaanstraat en de Hertshoornstraat vormen zij een onderdeel van de reeks waterstraatjes tussen de Dijle en de heuvelkam (de oude verbindingsweg Leuven - Gent), hier de Adegemstraat. We mogen er nog steeds van uitgaan dat Mechelen ontstaan is rondom de Korenmarkt en dat de Lamotsite in het oudste centrum van de stad ligt. Het stratenpatroon is dan ook uitermate belangrijk. Daarnaast is genoeg de nadruk gelegd op de waarde van het gebouwenbestand.

Het stadsbestuur, de projectontwikkelaars en de ontwerpers hebben met deze historische gegevens minimaal rekening gehouden. Aanvankelijk wilden zij de twee waterstraatjes die in de brouwerijgebouwen zijn geïncorporeerd suppressen. Uiteindelijk zijn deze straatjes in het BPA Lamot (goedgekeurd bij ministerieel besluit van 25 januari 2000) dan toch aangeduid als 'structuurbepalende relatie'. De gesloten gevelwand van de Guldenstraat, en bijgevolg de historische straatbreedte van de Van Beethovenstraat, moest eraan geloven. Enkel het oudste brouwerijgebouw (met brouwketels), het modernistische hoekgebouw met de lichtkolom 'LAMOT' en de gevel van het classicistische huis de 'Ram' kwamen in aanmerking om bewaard te worden. Hierbij had men over het hoofd gezien dat niet alleen de gevel van de Ram, maar het volledige perceel beschermd was. Wellicht uit schrik voor de juridische problemen die daaruit zouden voortvloeien heeft men in het nieuwe voorstel gekozen voor het behoud van de modernistische interieurs van dit pand, waaronder het bureau van directeur Lamot. Men blijft erbij dat de Pekton en de Beethovenkelder moeten verdwijnen, al heeft men onder druk van de publieke opinie beloofd de gevel van de Pekton elders in de site herop te bouwen.

Als we nu alles goed begrepen hebben, wil men de kantoren en de ingang van de parking inplanten aan de Guldenstraat, via een deel van het beschermde perceel van de Ram en via de huidige inplantingsplaats van de te slopen Pekton. Daarachter zou het hotel verschijnen, dat dan zichtbaar zou worden vanaf de Guldenstraat via de in- en uitrit van de parking. Daar op het gelijkvloers zouden commerciële ruimtes voorzien worden. Nog verderop, tussen de Stoofstraat, de Haverwerf en de Hertshoornstraat, voorziet men de appartementen (bovenop nog andere commerciële ruimtes?). Congrescentrum, horeca en museum worden ondergebracht in het oude brouwerijgebouw tussen de Van Beethovenstraat en de Dijle. De wederopbouw van de Pekton gaat volgens de meest recente plannen niet op de oorspronkelijke plaats gebeuren, maar wel in spiegelbeeld (?!?) aan de overzijde van de Van Beethovenstraat. De afdeling Monumenten en Landschappen (E. Goedleven) van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap gaat daarmee akkoord.

Wat bij de plannen vooral opvalt zijn de sterk terugspringende bouwlijnen ten opzichte van de rooilijnen van het BPA. Op die manier worden de vroegere straten herleid tot grote openingen tussen de verschillende bouwblokken in. Er is daar geen sprake meer van enige hiërarchie tussen steegjes, straten en pleinen. Er worden voor de zoveelste keer gaten geslagen in het historische stratenpatroon van Mechelen. De Van Beethovenstraat en de Stoofstraat worden 'trekgaten'. Van het Sint-Annastraatje (gesuggererd in het BPA) is geen sprake meer. *"Er komen gaten in de straten van Mechelen, van aan de statie tot aan 't seminarie."*

Het Lamotproject is voor Mechelen van essentieel belang. De op dit ogenblik zo fel gecontesteerde leefbaarheid van de binnenstad staat op het spel. RIM beseft dat. Daarom nogmaals, RIM wil een goed project niet in de weg staan. De gang van zaken heeft ons echter danig verontrust. We stellen ons vragen over de totstandkoming van de besluitvorming en de toekomstige ontwikkeling van de site.

Aanbevelingen en adviezen

Reeds in 1995 werd een ontwerpvoorstel aan het stadsbestuur voorgelegd door het architectenbureau dat momenteel moet instaan voor de realisatie. Op deze wijze heeft dit bureau handig gemanoeuvreerd om deze riantte opdracht te verkrijgen. Voor Interbrew was dit ontwerpvoorstel wellicht ook welkom. Welke invloed zou het maximale programma dat eruit voortvloeide gehad hebben op de waarde van gronden en gebouwen? Het stadsbestuur stemde met het voorstel in. Dat is vooral gebleken uit het feit dat het schepencollege diverse malen de adviezen van de stedelijke commissie monumentenzorg (SCM), een reeds in 1968 opgericht adviesorgaan, naast zich neer legde.

Ook het architectenbureau stelde zich arrogant op tegenover de commissie. Dat is niet normaal. Een goed ontwerp bureau zou fier mogen zijn om op een dergelijke plaats een belangrijk project te mogen helpen uitwerken. Niet iedereen krijgt de kans om zich uitdrukkelijk in te schrijven in de boeiende architectuurgeschiedenis van een historische stad als Mechelen. Maar de ontwerpers hebben geen enkel respect voor de historische rijkdom van de stad. Voor hen mocht de volledige site worden gesloopt. Zij wilden een tabula rasa en waren nooit zinnens een onderzoek te doen naar de herbruikbaarheid van het bestaande gebouwenpatrimonium. In plaats van in bescheidenheid te luisteren naar weloverwogen adviezen stelden de ontwerpers zich vanaf het begin bijzonder hautain op. Werden zij gedreven door de aspiratie om monumenten voor de toekomst te bouwen? Of waren de ambities misschien minder hoogdravend dan de vermeende onsterfelijkheid?

De SCM, in se toch een instelling die door het stadsbestuur zelf wordt samengesteld uit deskundigen, bestaat onder meer uit vertegenwoordigers van diverse organisaties die met de Mechelse monumentenzorg begaan zijn. Die vertegenwoordigers dienen aan hun achterban de adviezen van de commissie te verdedigen of te verklaren. De commissie gaf een eerste keer op 10 januari 1996 een ongunstig advies. Er was verzet tegen het gat in de Guldenstraat, tegen de schending van het historische stratenpa-

troon en tegen de sloping van de Pekton. Nadien heeft de commissie nogmaals haar ongenoegen geuit, dat ter gelegenheid van de vergaderingen van 7 oktober 1998, 4 november 1998 en 6 oktober 1999. Het stadsbestuur vond het niet nodig om tot een consensus met de SCM te komen. De teerling was al lang voordien geworpen.

Het stadsbestuur pakt graag uit met de deskundige begeleiding van het project door professor Marcel Smets. Laten we echter niet vergeten dat die begeleiding destijds nog gebeurd is in functie van een gigantisch muziektheater op de site. De brede doorgang langs de Guldenstraat kan in dat licht nog begrepen worden. De situatie is inmiddels echter gewijzigd, zodat een nieuwe visie evident is. Binnenkort gaat het museum in de Brusselpoort open. Daar wil het stadsbestuur onder meer de evolutie van het stratenpatroon van Mechelen toegelicht zien. Een prachtig initiatief, maar als dat zo belangrijk is, laat het origineel dan toch niet verdwijnen. Verschillende experts gaven, evenals de Mechelse dienst Monumentenzorg, een ongunstig advies over de aanpak van het stratenpatroon. Het schepencollege blijft echter bij zijn eerder ingenomen standpunten.

De bevoegde schepen verwees daarnaast herhaaldelijk naar adviezen van de brandweer om de nieuwe straatbreedtes te verantwoorden. Het volstaat om te kijken naar andere recente projecten in deze stad om tenminste vraagtekens te plaatsen bij soortgelijke situaties. Pottenkijkers werden tijdelijk uit de gebouwen geweerd, zogezegd om gezondheidsredenen. Het aanwezige asbest was immers levensgevaarlijk. Inmiddels werd het asbest verwijderd.

Contact met de burgers

Het schepencollege schreeuwt van de daken dat het lang aan het project heeft gewerkt, diverse deskundigen heeft aangesproken en meer dan voldoende met de bevolking gecommuniceerd heeft. Het schepencollege is volgens ons, in tegenstelling tot wat een recente onderscheiding terzake laat vermoeden, geen toonbeeld

van communicatie met de burgers. Wat de Lamotkwesie betreft heeft het steeds een politiek van voldongen feiten gevolgd. De projectontwikkelaars, de ontwerpers en het stadsbestuur zelf hebben weliswaar alle betrokkenen uitgenodigd om te praten over het project, maar meer dan in vage bewoordingen uitleggen wat er op de site zou gebeuren deed men niet. RIM is vorige zomer uitgenodigd om de ontwerpen te bekijken. Meer dan akte nemen van het voorgelegde konden we niet. Onze grondige kritiek was het stadsbestuur toen al voldoende bekend door de commentaren in RIM-Nieuws en door de affichecampagne.

De talrijke georganiseerde en spontane protesten vanuit uiteenlopende hoeken tonen voldoende duidelijk aan dat het communicatieproces van het stadsbestuur inzake Lamot gefaald heeft. Dat kan ook niet anders, want het bestuur was al van in het begin geenszins bereid om veel af te wijken van de bestaande plannen. De oprichting van de tijdelijke vereniging RIP (Restauratie Integratie Pekton) spreekt boekdelen. RIM, de Oudheidkundige Kring, het bestuur van de Cultuurraad, de Gidsenbond, de vereniging 'Van Onderuit' en verontruste burgers spuiden samen hun kritiek. Een dergelijke mobilisatie van verenigingen en burgers is voorheen zelden gezien in Mechelen. Zoiets had het stadsbestuur toch kunnen verwachten van de mondige burger.

De Lamotsite wordt steeds vanaf de Dijle en de Guldenstraat bekeken en voorgesteld. Contact met de wijk achter de Adegemstraat blijkt van ondergeschikt belang. Nochtans gaat het daar over een achtergestelde probleemwijk. Tijdens een buurtvergadering uitten de bewoners zware kritiek op het Lamotproject. RIM was op vraag van de buurt aanwezig en werd door het stadsbestuur beschuldigd van stemmingmakerij.

Het parkeerprobleem

Het parkeerprobleem van Mechelen is allerminst opgelost. Er bestaat een verkeersstudie van de vzw Stramien. Aan de hand van deze studie wil het stadsbestuur momenteel zijn opties voor bepaalde verkeersstromen verdedigen. Een algemene visie op het

verkeers- en parkeerbeleid bereikt de bevolking niet. Alibi's om projecten door te voeren des te meer.

Mechelen is in het moeras gebouwd. Niemand kan garanderen dat het aanleggen van grote ondergrondse parkings op korte of lange termijn geen zware gevolgen heeft. Immers, het water kruipt waar het niet gaan kan. Wie kan met zekerheid beweren dat er geen beschadigingen of verzakkingen komen door breken, graven, boren of pompen? Dat geldt niet alleen voor de Lamotsite, maar ook voor eventuele parkings onder de Veemarkt of, erger nog, onder de Grote Markt.

Los van deze problematiek blijft de vraag hoeveel van de parkeerplaatsen in het Lamotproject in feite voorzien zijn voor mensen die in de stad willen komen winkelen. Het Mercuriusproject blijft tenslotte gericht op de bevordering van de kleinhandel in de binnenstad. Hoeveel van de 260 plaatsen zullen er overblijven na aftrek van de parkings voor het hotel, de kantoren, de supermarkt en de woningen?

De supermarkt

Betekent een voedingssupermarkt een stimulans voor de kleinhandelaars in de Mechelse binnenstad? Uit de resultaten van een recent onderzoek blijkt het volgende.

Het is bekend dat grote ketens zoals Spar, GB, Delhaize allemaal met zogenaamde convenienceprogramma's bezig zijn. Zij zweren momenteel bij expresswinkels op kleine oppervlaktes. Een recente marketingstudie van het bureau Ogilvy & Mather zou aantonen dat een dergelijke supermarkt in Mechelen niet haalbaar is. Ook de groep GIB heeft een studie gemaakt en volgens hen heeft het centrum op het vlak van de voedingssector een potentieel van 669 miljoen frank. Een nieuwe GB Super zou daar onmiddellijk 210 miljoen frank moeten kunnen van vastkrijgen. Volgens hun normen moet een oppervlakte van 1500 m² een omzet opleveren van 300.000 fr./m²/jaar, dus ongeveer 450 miljoen frank per jaar. Dat vereist een toestroom van liefst 1200 tot 1500 klanten per dag. Komen en gaan die allemaal met hun auto door de smalle Adegemstraat?

Met naast deze gegevens de cijfers van Ogilvy & Mather komen we tot de conclusie dat de supermarkt 70% van de omzet van alle supermarkten in de stad binnen een straal van 1 km zou moeten genereren. Het succes van de gigant zou leiden tot het failliet van vele anderen, het gebrek daaraan tot leegstand van 2500 m² winkelruimte.

Hotel - congrescentrum - museum

Naar verluidt is er gekozen voor een viersterrenhotel (kamers van $\pm$ 22 m²) van de keten Novotel. Deze groep is niet geïnteresseerd in de mogelijkheden van de aanwezige historische gebouwen. Een alternatief voorstel van de groep Golden Tulip, die onder meer de Pekton wou integreren in het hotel, werd door de projectontwikkelaar en het stadsbestuur afgewezen. Nochtans zouden de Pekton en de Beethovenkelder uitstekend zijn als bar

en restaurant en zou dat de aantrekkingskracht van het hotel op toeristen verhogen. Welk soort hotel mogen wij nu verwachten?

En dan het congrescentrum. Klaarblijkelijk gaat het hier om een congrescentrum van om en bij de 300 plaatsen. Is er werkelijk behoefte aan nog maar eens een dergelijke kleine ruimte? Een organisator van een congres met allure zoekt niet naar een dergelijke plaats met te weinig mogelijkheden en uitstraling. Hetzelfde geldt voor het museum voor moderne kunst. Indien er niet werkelijk een museum met een bijzondere weerklank komt, dat mensen van ver buiten de stad lokt, is dit een maat voor niets.

Het Lamotproject kan een voorbeeldfunctie vormen voor heel Vlaanderen. Dat geldt niet alleen voor de wijze waarop het bestaande erfgoed vergezeld kan worden van valabele nieuwe architectuur, maar ook voor de weloverwogen wijze waarop nieuwe functies worden toegevoegd. De ligging van de site is zo belangrijk dat enkel een project met een positieve uitstraling voor Mechelen aanvaardbaar is. Daarvoor bestaan er op dit ogenblik absoluut geen garanties. Het is ook niet door middel van een 'Vivaldibrug' dat men cultuur in de stad brengt.

De politiek

Op de gemeenteraad van 6 april 2000 hadden we de mogelijkheid om onze stedelijke politici aan het werk te zien. Na de discussie over het ziekenhuisproblematiek kwam de Lamotsite aan de beurt. We zouden hier reeds graag enkele kanttekeningen bij de houding van de partijen en gemeenteraadsleden plaatsen. Toch vinden we het beter hierop later terug te komen. De gemeenteraadsverkiezingen staan voor de deur. Een meer algemene evaluatie van wat beleids- en oppositiepartijen op het vlak van ruimtelijke ordening, architectuur en monumentenzorg gepresteerd hebben en van plan zijn volgt nog.

De rol van Bob Van Reeth

De Vlaamse bouwmeester en gerenommeerde architect Bob van Reeth is door het stadsbestuur aangezocht om zijn advies over de nieuwe architectuur op de Lamotsite te geven. Bob Van Reeth heeft reeds duidelijk gesteld dat zijn advies niet te nemen of te laten is. Hij wil slechts meewerken als hij een bindend advies mag geven. We zijn benieuwd of het stadsbestuur daarop wil ingaan.

Met plezier las ik in De Morgen van 4 mei 2000 een column van Geert Van Istendael. Een citaat:

“(...) Voor het groot beschrijf nam ik deel aan een debat over Brussel, stad, stedelijkheid. Ik heb vooral geluisterd naar Bob Van Reeth, de Bouwmeester van de Vlaamse Gemeenschap. Ik geef zijn gedachten weer uit het hoofd. Hij vergeleek de kantoortorens bij het Brusselse Noordstation met comapatiënten die kunstmatig in leven worden gehouden. Van het grootste belang is bijvoorbeeld de juiste beademing. Ook die glazen, gladde gebouwen worden beademd, de airco moet daarvoor zorgen, anders verstikt alle leven erin. Je kunt namelijk de ramen niet openzetten.

Maar Bob Van Reeth stopte niet na die ene, krachtige vergelijking. Dergelijke gebouwen slorpen energie op, zei hij. Wij zijn in staat gebouwen te maken die energie produceren en hij liet er geen enkel misverstand over bestaan: we moeten dat ook doen.

En nog verder ging zijn redenering. Wij moeten gebouwen maken die niet twintig jaar en ook niet honderd jaar blijven staan, zei Bob Van Reeth, wij moeten gebouwen maken die vierhonderd jaar kunnen blijven bestaan, gebouwen die zich telkens opnieuw lenen tot nieuw en onvoorspelbaar gebruik. Hij verwees naar de gewoonten van oude architecten, stokoude dan wel, die van de zestiende eeuw en vroeger, tot de Egyptenaren.

Vroeger had ik Bob Van Reeth als eens horen zeggen dat wij intelligente ruïnes moeten optrekken. Vorige zondag kwantificeerde hij die gedachte dus. En hij voegde er meteen een opvatting bij over esthetiek. Het gaat er hem niet zozeer om dat je mooi bouwt, je moet integer bouwen, zei hij. En op de schampere vraag, wat hij dan wel bedoelde met integer, antwoordde hij alweer: wat vierhonderd jaar kan blijven bestaan.

(...) Wat van gisteren is, kan noodzakelijk zijn om vandaag te leven en morgen. Vernieuwing is niet altijd vooruitgang. (...)"

Het Mechelse stadsbestuur en de ontwerpers zijn gewaarschuwd. We vragen ons alleen af op welke wijze er onder de huidige omstandigheden op de Lamotsite nog 'integere' kan worden gebouwd.

De 100 miljoen van Mercurius

Het belang van de 100 miljoen frank aan overheidssubsidie voor het Mercuriusproject mag niet onderschat worden. Toch is het vreemd dat het stadsbestuur iedereen die kritiek heeft op de onduidelijkheid rond Lamot om de oren slaat met het argument dat de overheidsgelden daardoor in gevaar komen. Recentelijk heeft het stadsbestuur nog beslist om 160 miljoen frank te spenderen aan een kantoorgebouw met een totale vloeroppervlakte van $\pm 2500 \text{ m}^2$ in de Befferstraat dat nog in de steigers staat. Dat komt neer op $\pm 64.000 \text{ fr./m}^2$, toch een vrij hoge kostprijs. Vergelijk als u er langs komt trouwens even de werkelijke gevel met de gesuggereerde gevel op de tekening. Nochtans heeft men reeds lang uitbreidingsplannen aan de achterkant van het stadhuis. Daarvoor heeft men zelfs een architectuurwedstrijd georganiseerd. Wordt dit project op de helling gezet? Wie is gediend met deze plotselinge uitgave? En vooral, wat is in dit perspectief nog het relatieve belang van de 100 miljoen frank van Mercurius?

Laten we ook niet vergeten dat de afbraak van de brouwerijgebouwen voor 90% zou betoelaagd worden door de gewestelijke overheid in het kader van het beleid inzake de verlaten bedrijfsruimten. De gemeenschap zou dus investeren in de sloping van gebouwen waarvan de herbruikbaarheid niet eens ernstig is onderzocht. Alleen al om ecologische redenen kan dat niet aanvaard worden. Van duurzaamheid en spaarzaamheid gesproken!

De Mechelaars en hun imago

De Mechelaars, of het nu gaat om autochtonen, inwijkelingen of allochtonen, vertonen doorgaans te weinig fierheid over hun stad. De media bevestigen maar al te graag het negatieve beeld zodat ook buitenstaanders zonder goede redenen een afkeer krijgen van Mechelen. De commotie rond de beruchte uitzending van Telefacts spreekt boekdelen. Maar de bevestiging in de pers van het negatieve imago gebeurt meestal subtieler en onderhuids. Een goed voorbeeld daarvan is het artikel 'Worldshake schudt Mechelen door elkaar' in De Morgen van maandag 8 mei 2000. In slechts één zin beschrijft journalist Lode Delputte Mechelen zelf:

(de journalist heeft het over het goede doel van Worldshake)

"(...) Of iedereen het zo begrepen heeft, is nog maar de vraag. Te oordelen aan een burgerdame die verschrikt wegloopt als ze een Schone Kleren-sticker opgeplakt dreigt te krijgen, schudt Worldshake het aartsbisschoppelijke Mechelen aardig door elkaar. (...)"

Alsof burgerdames een exclusief Mechels verschijnsel vormen. Alsof iedereen die verkiest om zonder slogans op het lichaam rond te lopen conservatief en onverdraagzaam is. Alsof door de aanwezigheid van het aartsbisschoppelijk paleis deze stad vol moraliserende zielenherders loopt. Met meer recht van spreken had de journalist dit kunnen schrijven:

"De Worldshake-slotmanifestatie vond plaats in het ongemeen prachtige historische decor van Mechelen. Voor deze gastvrije stad was geen inspanning teveel om haar infrastructuur en personeel zo effectief mogelijk in te zetten en zo deze happening tot een succes te laten uitgroeien."

Alleen over het historische patrimonium tonen de Mechelaars hun trots. Ook de talrijke toeristen zijn daar laaiend enthousiast over. Niet toevallig is er de laatste tien jaar vooruitgang op het gebied van de monumentenzorg en is er eindelijk sprake van een echt cultuurbeleid. Er kan gediscussieerd worden over monumenten- en cultuurbeleid, maar hier ligt niet echt de oorzaak van de problemen en het negatieve imago van onze stad. Het probleem zit elders. Het gaat vooral om de inpassing ervan in een

aantal andere beleidsaspecten die het kwaliteitsgehalte van het stadsleven bepaalt.

Het negatieve imago van Mechelen strookt niet geheel met de werkelijkheid. Voor velen combineert men in deze stad de problemen van de grootstad met een dorps sfeertje. Na zes uur zouden de straten verlaten zijn en ten prooi vallen aan de criminaliteit. Ontkennen dat er veiligheidsproblemen zijn is absurd, maar toch wordt de situatie schromelijk overdreven. Mechelen als een doods dorp omschrijven is even waanzinnig. Mechelen ligt volgens het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen in de Vlaamse ruit, een sterk verstedelijkt gebied in het centrum van Vlaanderen. De stad oefent op het vlak van kleinhandel, dienstverlening en vooral onderwijs nog steeds een belangrijke centrumfunctie uit. Ze zou dan ook een voorbeeldfunctie moeten hebben. De problemen waarmee de Mechelaars worden geconfronteerd zijn typisch voor een maatschappij waarin verschillende nationaliteiten en culturen moeten leren samenleven. Het feit alleen al dat de Mechelse bevolking voor een relatief groot deel uit allochtonen bestaat toont aan dat de samenlevingsproblematiek hier brandend actueel is. De problemen die hier worden opgelost zijn cruciaal voor

onze maatschappij. De geschiedenis leert ons dat er in het verleden al meer moeilijke waters zijn doorzwommen. Eens te meer staat de historische stad Mechelen mee aan de spits van het maatschappelijke gebeuren.

Niet alle kritiek is dus terecht. Toch kunnen we er niet omheen dat deze stad te weinig ambitie toont om weer de leefbaarheid uit te stralen waar ze destijds om bekend was. Bewoners worden te weinig of helemaal niet betrokken in het beleid en het ontbreekt nieuwe projecten aan kwaliteit. Kwalitatief hoogstaande beleidsingrepen kunnen nochtans nieuwe bewoners en bezoekers, die in een recent verleden de stad zijn ontvlucht, aantrekken. Op die manier zou de bevolkingssamenstelling aan variatie winnen, een goede zaak voor de collectieve leefruimte in Mechelen.

Brengt Mechelen leven in de brouwerij?

Volgens de slogan op de muren van de Lamotbrouwerij aan de kant van de Dijle brengt Mechelen leven in de brouwerij. Het project wordt openlijk gecontesteerd door andere slogans. Zoals de zaken er nu voorstaan zijn er inderdaad weinig garanties voor succes. Nochtans is enkel een project van een zeer hoge kwaliteit hier aanvaardbaar. De ingrepen die de laatste decennia zijn gebeurd vallen echter meestal op door hun laag architecturaal en stedenbouwkundig gehalte. Uiteraard zijn stedenbouw en architectuur verre van de enige sleutelbegrippen voor stedelijke kwaliteit, maar ze vormen er wel een onvervangbare voorwaarde voor.

De Euroshopping - Europarking vormt het symbool van de ondoordachte, kortzichtige ingrepen waarvoor de inwoners vandaag de tol betalen. Er zal heel wat fantasie nodig zijn om een oplossing voor dit wangedrocht te zoeken. Nochtans werd het gebouw in de jaren 1960 aangekondigd als een fraaie stimulans voor de binnenstad. In dezelfde sfeer: de NOVA-toren, de groentehal, de uitbreiding van het stadhuis in de jaren 1970, het spookhotel in het Vrijbroekpark ... Ook van meer recente bouwwerken moet men zich afvragen welke bijdrage zij nu juist leveren voor

Dans un cadre du XVIIe siècle

Restaurant

In een XVIIe eeuws kader

Splijshuis

« P E K T O N »

1, rue Van Beethoven

à côté de la Brasserie Lamot

Van Beethovenstraat, 1

Nevens de Brouwerij Lamot

Tel. 015/414.25

Fermé le samedi

Zaterdag gesloten

de leefbaarheid van onze stad: Telenet, Technopolis, de bibliotheek, de projecten van Domus Flandria in de Varkensstraat en de Lange Heergracht, Cinécité ... Intussen worden nieuwe projecten verdedigd die fel gecontesteerd worden. Getuigen daarvan de nieuwe kantoorcomplexen in de stationswijk en 'achter de kazerne'. Tot op heden zijn het vooral kleinschalige projecten en renovaties van historische panden die de stad meer leven hebben ingeblazen (aan 't Veer, rondom de Vleeshal, Klein Begijnhof-Heembeemd).

De Mechelaars zijn nog steeds trots op hun historisch patrimonium. Bij al de voornoemde projecten ontbrak het de ontwerpers en bewindslieden aan respect voor het historische karakter van de stad. Gloednieuw naast goed oud moet kunnen, maar het nieuwe moet geïntegreerd worden in het unieke kader dat een oude stad onderscheidt van andere publieke ruimtes. In de stedenbouwkundige structuur en de architectuur van een historische stad huist een eeuwenoud ritme dat het in weerwil van moderne theorieën uitstekend blijft doen. Ritmestoornissen van het stadshart kunnen niet gedoogd worden. Iedereen, niet het minst ons stadsbestuur, bewijst deze theorie lippendienst maar past er in de praktijk al te weinig van toe. RIM kent de fouten uit het recente verleden zeer goed en ijvert daarom voor maximaal behoud van het historische erfgoed, evenals voor kwalitatief hoogstaande

architectuur op maat van de stad. Het kwaliteitsgehalte van een vernieuwend bouwproject kan gemeten worden aan de invloed ervan op de stedelijke ruimte en het stadsleven. Het volstaat niet om mooie vormen te creëren, ook functioneel moet een gebouw of gebouwgroep de stad stimuleren om beter te doen, en wel op lange termijn.

Op beide vlakken, architectuur en stedelijke impulsen, heerst er echter de grootste twijfel over het voorliggende Lamotproject. De redenen daarvoor zijn reeds uitvoerig beschreven door diverse gespecialiseerde instanties en bezorgde burgers. Ze worden in dit artikel en in deze aflevering van RIM-Nieuws opnieuw geformuleerd en aangevuld. Daarom, stadsbestuurders, drijf uw wil niet ten koste van alles door. Als u werkelijk wil dat Mechelen leven in de brouwerij brengt, luister dan naar uw stadsgenoten en stel de invulling van het project nog heel even uit. Wees wijs met Lamot. De toekomstige generaties zullen er u dankbaar voor zijn.

Namens het RIM-bestuur,
Patrick Egels, ondervoorzitter.
Mei 2000

Waarom de kritiek op het ontwerp van de Lamotwijk te Mechelen?

Het antwoord hierop is duidelijk: in dit ontwerp wordt geen rekening gehouden met de elementaire beginselen van stads-kernhernieuwing, integratie van waardevolle gebouwen, monumentenzorg en zelfs goede stedenbouw. In feite wordt er, en dit zonder ernstige reden, cultuurvandalisme gepleegd door schending van het homogene typische weefsel van de Guldenstraat en door sloping van cultuurbezit, het enige nog overblijvende geheugen van de oudste stadswijk van Mechelen. (de Pekton inbegrepen)

De mentaliteit van de jaren '50 en de kentering

Het lijkt er erg op dat we terug verzeild geraakt zijn in de jaren 50-60, toen de promotor (nu "projectontwikkelaar" genoemd) willekeurig in oude stadswijken kon slopen en bouwen en het stadsbestuur dat meestal gedoogde en soms steunde, in naam van de vermeende vooruitgang.

Intussen werden er op Europees en plaatselijk vlak sensibiliseringscampagnes gevoerd, waardoor men respect leerde opbrengen voor het historisch, cultureel erfgoed. Zie bv het Charter van Venetië van 1964.

Te Mechelen werd in 1968 door het toenmalig stadsbestuur een Stedelijke Commissie voor Monumentenzorg gesticht om advies te geven en uiteraard om verder cultuurverval te voorkomen.

Het resultaat hiervan is zeer gunstig en blijkt niet alleen uit de goede verwezenlijkingen, maar ook uit het succes van de jaarlijkse "Open monumentendagen" bij de bevolking.

Geen verzachtende omstandigheden meer

Voor de vroegere situatie van de jaren 50-60 kan men nog enigszins begrip opbrengen, omdat sommigen toen niet beter wisten. Hiervoor kunnen we nog rekening houden met verzachtende omstandigheden.

Vandaag zou men beter moeten weten en kan cultuurvandalisme niet meer goedgepraat worden.

Opbouwende kritiek

De uitgebrachte kritiek op het ontwerp van de Lamotwijk is constructief en heeft slechts tot doel nog aanpassingen te laten geschieden, waardoor onnodige sloop van waardevolle architectuur voorkomen wordt, die bovendien nog een psychologische gevoelswaarde heeft als herkenbaar geheugen.

Er werden zelfs concrete voorstellen gedaan waaruit duidelijk blijkt dat het ook anders kan en die bovendien nog kostenbesparend werken.

De adviezen over de Lamotwijk werden door de Stedelijke Commissie voor Monumentenzorg reeds van bij het beginstadium geformuleerd en haar ongunstig advies werd totaal genegeerd.

Alles stuitte steeds op onwil.

Wie zijn de verantwoordelijken hiervoor?

In feite zijn er drie partijen, die elk op hun manier hiervoor verantwoordelijk zijn:

1. de projectontwikkelaar, die blijkbaar niet vertrouwd is met de beginselen van stadskernhernieuwing en zijn gebrekkig project ten allen prijze wil opdringen;
2. de ontwerper, die blijkbaar in hetzelfde geval verkeert;

3. last but not least het stadsbestuur, dat niet alleen dit alles gedooft, maar zelfs verdedigt, wil doordrukken, geen rekening wil houden met het gezond verstand en zelfs haar Stedelijke Commissie voor Monumentenzorg desavoueert.

Te verwachten kritiek en acties

Dat er tegen dit gebrekkig project en tegen de handelwijze van het stadsbestuur zou gereageerd worden en nog zal worden kon, met wat psychologische (politieke) feeling, op voorhand wel verwacht worden.

Het is dan ook onbegrijpelijk dat geen ernstige inspanningen gedaan werden om dit project aan te passen en onheil te voorkomen, wat mogelijk was en nog steeds is.

Ten onrechte wordt door sommigen beweerd, dat door de kritiek en de reacties de verwezenlijking van het project en uiteraard de subsidies in het gedrang komen.

De schuld hiervoor nu ligt precies bij diegenen die koppig hun onverantwoord project willen doordrukken ondanks de adviezen en raadgevingen, die reeds anderhalf jaar geleden uitgebracht werden en ondanks de concrete suggesties en studies van hen die onbaatzuchtig bezorgd zijn om het goede resultaat en het cultureel erfgoed van Mechelen.

Deze adviezen worden systematisch afgewezen met steeds hetzelfde niet steekhoudende argument, dat het niet anders kan. Het is bewezen dat het wél anders kan.

Besluit

Sommigen beweren dat het beter is een slecht project te verwezenlijken dan helemaal geen.

Anderen beweren dat het beter is geen project te verwezenlijken dan een slecht. Nog anderen (waartoe wij behoren) beweren dat het beter is het project dringend te verbeteren en dan te realiseren.

Het blijft nog altijd een intrigerende vraag waarom sommigen obstinaat, tegen de elementaire redelijkheid en regels van goede stads-kernvernieuwing en tegen de publieke opinie in, hun gebrekkig project blijven opdringen en systematisch weigeren het aan te passen, wat bovendien zelfs minder zal kosten?

Leo Beeck

De oorzaak van het cultuurvandalisme in de Lamotwijk?

In de jaren 50-60 werden te Mechelen heel wat cultuurhistorische gebouwen gesloopt en straatbeelden verknoeid door bouwpromotoren en andere cultuurvandalen. Het stadsbestuur liet meestal maar betijen tot de kritiek te fel werd en de sensibiliseringscampagnes hun effect hadden.

De stedelijke commissie voor monumentenzorg

Om dit cultuurvandalisme in de toekomst te verhinderen, stichtte het toenmalig stadsbestuur in 1968 een Stedelijke Commissie voor Monumentenzorg, S.C.M. bestaande uit gespecialiseerden ad hoc: architecten, stedenbouwkundigen, historici, kunsthistorici en enkele afgevaardigde stadsbestuurders alsook de ambtenaren van de betrokken diensten.

Het voorzitterschap van de SCM wordt steeds waargenomen door de verantwoordelijke schepen.

Deze commissie heeft een adviserende taak, die meestal werd gevolgd door het schepencollege.

Zie artikel in Gazet van Mechelen dd 11 november 1968.

De werking en de adviezen van de S.C.M.

In deze commissie wordt gewerkt als volgt:

- De te behandelen ontwerpen worden tijdig op de agenda vermeld zodat de leden reeds ter plaatse kunnen gaan zien.
- Deze ontwerpen worden reeds voor het begin van de vergadering ter inzage geëxposeerd.
- Daarna worden ze, door de verantwoordelijke ambtenaar die ze reeds onderzocht, toegelicht.
- Hierop volgt dan de bespreking waarna het advies, dat meestal unaniem -is, opgesteld wordt en vastgelegd in een verslag.
- In twijfelachtige gevallen geschiedt zelfs een plaatsbezoek door een afvaardiging van de SCM en wordt het geval op de volgen-

- de vergadering beslist.
- Bij zeer belangrijke en, inzake monumentenzorg zeer gevoelige projecten, worden de opdrachtgever en zijn architect uitgenodigd om hun project verder toe te lichten of te discussiëren.

Na hun vertrek wordt dan beraadslaagd en advies verstrekt voor verdere afhandeling. Meestal blijkt een plaatsbezoek ook dan noodzakelijk.

Na meer dan dertig jaar praktische werking en ervaring met de SCM werden reeds heel wat goede resultaten bereikt, wat te Mechelen trouwens al duidelijk zichtbaar is.

Wat is er dan met de Lamotwijk gebeurd?

Op de vergadering van de SCM van 4 november 1998 werd door een studiebureau een algemeen inplantingsplan van de Lamotwijk voorgelegd om als B.P.A. opgenomen te worden.

Hierin was voorzien dat in de historische gesloten Guldenstraat een brede opening gemaakt zou worden waarbij oa de Pekton en het aanpalende hoekgebouw gesloopt zouden worden.

Reeds vroeger was daarvan sprake geweest. Dit wijst erop dat men toen al van plan was het historisch waardevolle gedeelte van de Lamotwijk te schenden en dat het uitgangspunt verkeerd was.

Het advies van de SCM daarop was duidelijk: het gesloten karakter van de historische Guldenstraat, die reeds kort is (77 m), mag niet geschonden worden en de Pekton moet behouden blijven, evenals het interbellum gebouw op de hoek van de Adegemstraat en het Zwaanstraatje. Ook het historisch stratenpatroon moet gerespecteerd worden.

Er werd duidelijk gesteld dat het hier niet gaat om een nieuwe verkaveling ergens aan de rand van een stad. Het gaat hier concreet om de revalorisatie en de integratie van een historische wijk, gelegen in de oudste stadskern van Mechelen.

Deze wijk grenst aan en maakt uiteraard deel uit van de hoofdstraat ervan, nl de Guldenstraat, met haar typisch gesloten en waardig karakter.

Hoewel het binnengebied van deze wijk al zwaar geschonden werd door sloping van oude woonhuizen en vervanging door hoge industriegebouwen, bestaat er tussen de Guldenstraat en het Zwaanstraatje een boeiend en groot gebouwencomplex in goede staat, waartoe ook de Pekton behoort. Dit complex kan en moet worden geïntegreerd als dominant historisch vertrekpunt van de revalorisatie.

Er is geen enkel ernstig argument om dit gebouwencomplex en uiteraard de Guldenstraat te schenden en aldus vandalisme te plegen. Daarentegen zijn er vele argumenten om het op een vakkundige manier te integreren en te restaureren, wat mogelijk is.

Achteraf werd over dit advies aan de SCM niets meer meege-deeld door de woordvoerders van het stadsbestuur en was er gedurende maanden geen sprake meer over de "Lamotsite".

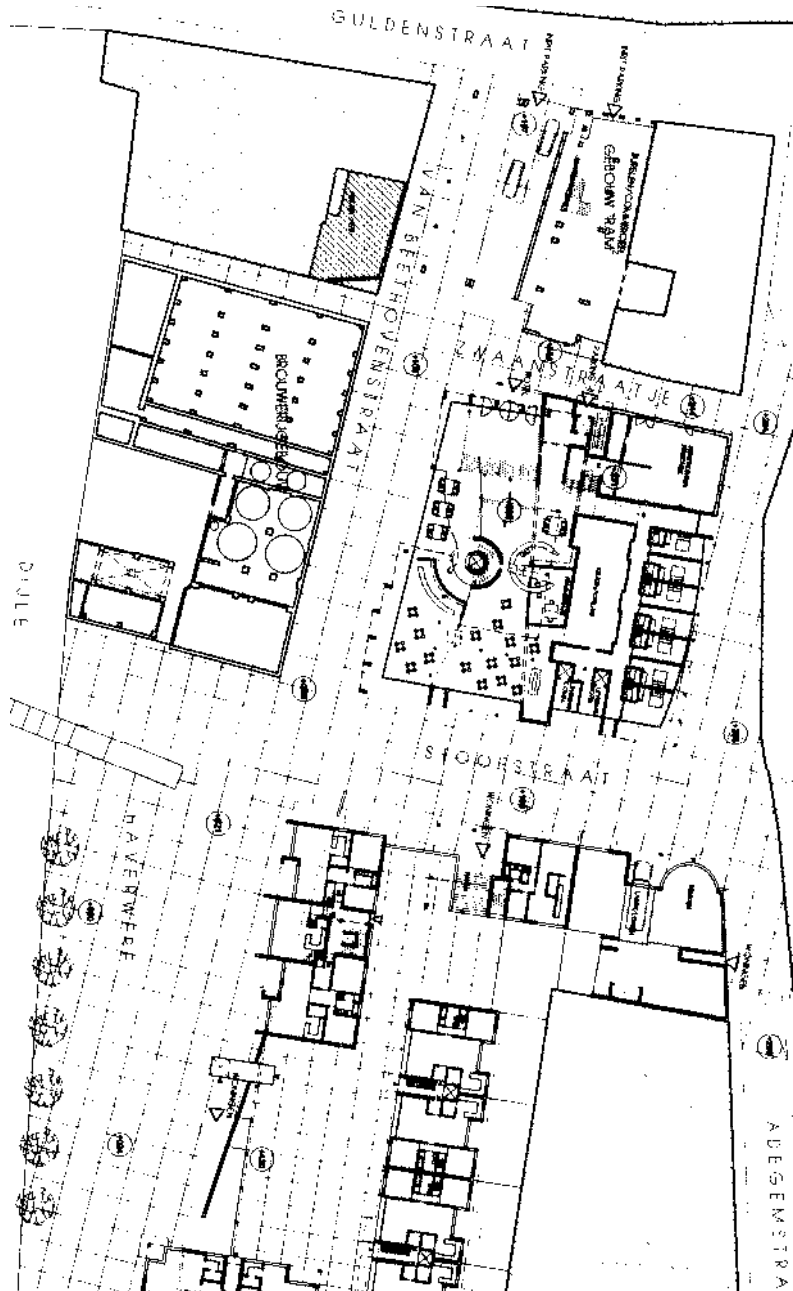
Het masterplan

Een jaar later, op 6 oktober 1999, stond de Lamotwijk opnieuw op de agenda van de SCM. Tegen de gebruiken in lagen er geen plannen ter inzage. De Projectontwikkelaar, in het bijzijn van zijn architect, gaf enkele projecties van het zogenaamde masterplan.

Hieruit bleek dat de adviezen van de SCM genegeerd werden inzake de Guldenstraat en de Pekton. Inderdaad, de historische Guldenstraat werd zwaar geschonden door een brede opening waarin dan nog de afrit van de ondergrondse parking zou komen. De Pekton werd waardeloos geacht en zou gedempt worden.

Op het protest van de commissieleden werd door de projectontwikkelaar cynisch geantwoord dat het niet anders kon in zijn project en dat het stadsbestuur daarmee akkoord ging.

Het advies van de SCM hierop was uiteraard opnieuw ongunstig.

Op te merken valt dat, op deze twee voor dit Lamotproject en voor de stad Mechelen zo belangrijke commissievergaderingen, geen enkele schepen aanwezig was. Waarom niet? Evenmin werd aan de SCM ooit meegedeeld of het schepencollege het advies van 04.11.98 al dan niet had opgevolgd.

De verdere evolutie

Zowel door leden van de SCM als door andere Mechelaars, die verontwaardigd waren over dit soort cultuurvandalisme en over deze gang van zaken, werd herhaaldelijk, ook schriftelijk, om uitleg gevraagd aan het schepencollege.

Herhaalde malen vroegen de leden van de SCM om inzage van de plannen, zoals dit steeds gebruikelijk is, en ook een plaatsbezoek, wat voor een zo aanzienlijke ingreep als deze zeker verantwoord is.

Er kwam geen antwoord tot op 15 januari 2000 een publieke protestactie aan de Pekton plaats vond. Zie hierover de persartikels met foto's.

Eindelijk kwam er dan reactie van het stadsbestuur nl dat de sloping noodzakelijk was omwille van de inrit voor de parking en later ook nog om een beter zicht te hebben op een hotel ... Er zou ook advies gevraagd zijn aan andere personen die blijkbaar akkoord zouden gaan met de sloping.

Toen de projectontwikkelaar gevraagd werd zijn plan te willen aanpassen om het complex in de Guldenstraat met de geïntegreerde Pekton te behouden, werd door een schepen medegegeeld dat deze dit niet zou willen doen, wat daarna bevestigd werd.

De SCM heeft de plannen nooit mogen inkijken en een bezoek ter

plaatse mocht al evenmin omdat er asbest in de gebouwen zou zitten...

Nooit werd een ernstige verantwoording gegeven voor dit cultuurvandalisme, maar er werd daarentegen geen moeite gespaard om ambtenaren van het Ministerie van Cultuur ea. te overtuigen van de noodzaak tot sloping.

Hierbij dient opgemerkt dat bij de gesprekken met deze personen steeds slechts één klok werd gehoord en nooit een vertegenwoordiger van de SCM haar standpunt mocht komen toelichten of verdedigen.

Later, als “troostprijs” zou de Pekton verplaatst worden. Wie daarvoor de extra 25 miljoen zou ophoesten werd niet medege-deeld.

Er rijzen steeds meer en meer vragen bij iedereen.

Wat mag sommigen bezielen om, tegen alle elementaire regels en adviezen inzake stadsvernieuwing, monumentenzorg, goede stedenbouw en zelfs marketing in, absoluut cultuurvandalisme te willen plegen, waar het ook anders kan en wat bewezen is?

Waarom volgde het schepencollege de deskundige adviezen niet van haar SCM en liet ze deze in het ongewisse?

Waarom volgt het stadsbestuur blindelings de projectontwikkelaar? Tenslotte nog: wat mag daar achter zitten?

De huidige stand van zaken

Nadat door sommige verontwaardigden met verantwoordelijkheidsgevoel concrete voorstellen werden uitgewerkt om oa het enige waardevolle en bewoonbare historische gedeelte van de Lamotwijk, dat nog in zeer goede staat verkeert en daartoe uiterst geschikt is, te redden en er een klassehotel in onder te brengen, (zoals in andere cultuursteden) werd nogmaals mede-

gedeeld dat de projectontwikkelaar daarmee niet akkoord wil gaan.

“Het is niet aan de stad maar aan de eigenaars om daarover te beslissen” (sic) lezen we in Gazet van Antwerpen van 1 maart 2000.

Conclusie

Hieruit moge blijken dat, omwille van het gelijkheidsbeginsel, in het vervolg elke eigenaar die een bouwaanvraag indient, mag beslissen wat hij wil doen en dat de overheid zich daarbij maar moet neerleggen.

Wat is hier gebeurd dat de zogemeende “eigenaar” blijkbaar zo machtig is dat te Mechelen de klok veertig jaar teruggedraaid mag worden en dat het stadsbestuur dit niet kan of wil verhinderen?

Wat in andere cultuursteden zoals bv Brugge en Gent of in het buitenland wel kan, blijkt in de cultuurstad Mechelen onmogelijk.

Dat zo iets 40-50 jaar terug mogelijk was kan men nog begrijpen, maar dat vandaag, in het jaar 2000, het Keizer Kareljaar ook in Mechelen, georganiseerd cultuurvandalisme gepleegd kan worden is onbegrijpelijk en dit met miljoenen subsidies van de gemeenschap.

Of zal het gezond verstand dan toch eindelijk primeren?

Leo Beeck

BRIEF

Aan Zijne Keizerlijke Hoogheid Karel V

Hoogvereerde Keizerlijke Hoogheid,

Als Mechelaars waren we blij verrast en vereerd U, 500 jaar na Uw geboorte, plots in onze dierbare stede te zien verschijnen. De stad Mechelen, waar U bij Uw geëerde tante, Margaretha van Oostenrijk, Uw jeugdjaren doorbracht, heeft blijkbaar grote indruk op U gemaakt. Deze stad is U ook steeds trouw gebleven: “In fide constans”. Bij de bouw van het nieuwe stadhuis hebben de Mechelaars U zelfs vereeuwigd in de puntgevel ervan, waar U, vanuit een comfortabele zetel, over de Grote Markt, waar ook Uw geliefde tante Margaretha staat, naar de Sint-Romboutstoren kijkt en van de boeiende beiaardconcerten kunt genieten.

In herinnering aan Uw jeugdjaren, was U dan ook benieuwd Uw dierbare stad aan de Dijle, met vooral haar straten, pleinen en gebouwen, waarmee U zo vertrouwd was, terug te zien. Deze gebouwen zijn trouwens het geheugen van de stad, waarin de mensen zich herkennen en thuis voelen.

Het was dan ook vanzelfsprekend dat U eerst naar de Keizerstraat ging om er het paleis van Uw tante Margaretha te bezoeken en tevens ook het ertegenovergelegen van Margaretha van York, die er overleed toen U amper drie jaar oud was.

Naar we van Uw begeleider, een ervaren stadsgids, vernamen, was U er tevreden over dat deze gebouwen bewaard waren gebleven en recent zelfs gerestaureerd en opgefrist werden. Dezelfde waardering had U ook voor de halletoren op de Grote Markt, die wegens geldgebrek nooit was afgewerkt, en het Oude Schepenhuis dat zopas gerestaureerd werd en opengesteld voor de bevolking en de toeristen.

Onmiddellijk daarna wilde U naar de Dijle en vooral naar de havenwijk, waar U met Uw jeugd vrienden vele prettige uren had doorgebracht om er de talrijke schepen te zien aanmeren, laden en lossen om dan weer af te varen. U herinnerde zich nog goed

deze levendige wijk met haar witte huizen, de prachtige houten gevels en de druk bezochte herbergen.

Uw begeleider wilde U liever rechtstreeks naar de Brusselpoort loodsen, waar onlangs ook heel wat verbeterd was, om U een desillusie te besparen bij de havenwijk, die nagenoeg onherkenbaar is geworden, vermits de bewoners er verdreven werden en er in de plaats mastodonten van gebouwen oprezen die een gevoel van oppressie geven.

Naar we vernamen, drong U toch aan om deze, U zo dierbare wijk terug te zien, wat dan ook geschiedde. Uw begeleider deelde ons mede dat U bij het zien ervan verbleekte en opgewonden geraakte, omdat zoiets door de stadsmagistraat toegelaten werd. Uw begeleider wou U onmiddellijk geruststellen door te verklaren, dat de huidige stadsbestuurders beslist hadden deze wijk terug leefbaar en bewoonbaar te maken door het slopen van een groot gedeelte van de verlaten, hoge brouwerijgebouwen om daarin en daarrond allerlei functies onder te brengen.

Toen U echter aan *de Pekton* kwam, die vroeger nog enkele meter verderop stond en vernam dat sommigen dit gebouw willen dumpen of verhuizen werd u zeer boos en sprak reeds over sancties. U kon, terecht, niet begrijpen dat men een verknoeide wijk terug herkenbaar en leefbaar kan maken door het laatste historische geheugen ervan te laten verdwijnen en ze aldus nog meer te schenden.

Uw begeleider, die zich nog herinnerde wat destijds de moedwillige poorters van Gent en hun stad overkwam en Uw karakter kennende, haastte zich U te troosten.

Hij legde uit dat het nog niet zover was en dat de bevolking daartegen in opstand was gekomen. Het ging maar om een blijkbaar nog ouderwetse projectontwikkelaar die, omwille van de publiciteit voor een hotel, probeert zijn wil op te dringen aan de Mechelaars en hun stadsbestuur.

Als goede Mechelaars willen we Uwe Keizerlijke Hoogheid niet teleurstellen, zeker niet in Uw "Keizer-Kareljaar" en zullen ons daarom verder inzetten, om dit cultuurvandalisme te beletten door het aanpassen van de plannen, wat nog steeds mogelijk is.

In de hoop dat Uwe Keizelijke Hoogheid daarmee vrede kan nemen en bij een later historisch bezoek aan onze stad tevreden zal zijn, bieden we U onze excuses aan voor dit tijdelijk incident.

Namens Uw dierbare Mechelaars,

T.V. R.I.P. = Tijdelijke Vereniging voor de
Restauratie en Integratie van de Pekton

In Memoriam

In de vroege ochtend van 5 februari, in het statige burgershuis aan de Van Benedenlaan, dat hij samen met zijn echtgenote smaakvol en aangenaam had ingericht, stierf Herman Doms, geboren te Mechelen op 16 december 1927.

Aan rechtvaardigheid paarde hij juridische nauwgezetheid en ruime humanistische belangstelling. Zijn opkomen voor het cultureel erfgoed van zijn geliefde geboortestad begon in 1966, toen hij in een uitgebreid artikel in de Gazet van Mechelen het behoud van het neogotische gestoelte in de kathedraal bepleitte. Dertig jaar lang was hij de onvermoeibare verslaggever van de Commissie voor het Mechels cultureel patrimonium. Zijn verslagen beslaan 550 bladzijden, die verschenen in de Handelingen van de Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen. Wie in de toekomst het monumentenbeleid van de stad Mechelen in de periode 1968-2000 wil bestuderen, zal aan dit levenswerk van Herman Doms niet kunnen voorbijgaan.

Het heengaan van deze ruimdenkende mens, die zich belangeloos inzette om de schoonheid van Mechelen te bewaren, betekent een zwaar verlies voor ieder, die begaan is met Mechelen en haar vele monumenten.

Aloïs Jans

Inhoudstafel RIMNieuws 48

Intro	3
De kwestie Lamot	4
Waarom de kritiek op het ontwerp?	26
De oorzaak van het cultuurvandalisme in de Lamotwijk	30
Brief	37
In Memoriam Herman Doms	39

Doelstellingen RIM v.z.w.

RIM v.z.w. (Restauratie Integratie Mechelen) is een vereniging die bekommerd is om de toestand van het Mechels roerend en onroerend cultureel erfgoed.

Omdat zij vindt dat dit erfgoed niet altijd juist gewaardeerd wordt, moet er iets gedaan worden om de situatie te verbeteren.

RIM v.z.w. zal vooral aandacht hebben voor het architecturale en stedenbouwkundige patrimonium in groot Mechelen zonder daarom ander cultureel erfgoed uit te sluiten.

RIM v.z.w. wil sensibiliseren om waardevolle oude panden in stand te houden, te restaureren en te integreren. Integreren betekent ervoor zorgen dat een oud gebouw weer nuttig gebruikt wordt, weer meespeelt in de omgeving en zichzelf zo beschermt tegen verwaarlozing.

RIM v.z.w. wil niet gaan werken naast bestaande organisaties en initiatieven: het wil veeleer een gespreksforum worden, een uitwisselingsplatform bieden. Dit is absoluut nodig wil er een geloofwaardige en gecoördineerde aanpak komen.

RIM v.z.w. wil zowel het grote publiek sensibiliseren als de eigenaars van waardevolle gebouwen en de overheid. Concreet wil zij het grote publiek benaderen met een regelmatig verschijnende nieuwsbrief. Er worden contacten gezocht met eigenaars, overheid en geïnteresseerde organisaties.